

PORT
PAYÉ
HELLAS

'Ελεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἀριθμὸς φύλλου 201

16 Μαρτίου 2007

Ἱστορικός ἰσολογισμὸς

Μέ θλίψη ἀναγκάζομαι νά καλέσω τοὺς ἀδελφούς μου, «ἄθεους», σέ ἓνα ἱστορικό ἰσολογισμό. Καὶ διευκρινίζω, ἀπὸ πρώτη στιγμή, ὅτι δέν τοὺς καλῶ σέ ἀπλή καταμέτρηση τῶν μηχανῶν, πού κατέστησαν ἀνειότερη τὴν καθημερινή διαβίωσή μας καὶ διεύρυναν, ἐντυπωσιακά, τὸν ὀρίζοντα τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν μας. Ἄλλὰ σέ ἐπισημάνση καὶ σέ καταγραφή τῶν κύριων στοχεύσεων, πού ἔκανε τὸ ἀθεϊστικό κίνημα, ἀπὸ τὴν στιγμή, πού-μέ αὐτοπεποίθηση καὶ μέ ἀκάθεκτη ὀρμητικότητα-ὑψωσε, στὸν Εὐρωπαϊκὸ ὀρίζοντα, τὰ πρῶτα λάβαρα τοῦ πολέμου, ὄχι ἐνάντια σιούς ποικίλους κάπηλους τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχικῆς τιμῆς, ἀλλὰ ἐνάντια στὸ ἄσπιλο Πρόσωπο τοῦ ὑπερούσιου Θεοῦ.

Εἶναι αὐτονόητο, πὼς δέν μοῦ ἐπιτρέπεται, ἀλλὰ οὔτε καὶ προτίθεμαι νά στριμώξω, σέ ἓνα σύντομο κείμενο, ὅλες τὶς πτυχές τοῦ προβληματισμοῦ καὶ ὅλες τὶς φάσεις τῆς πολεμικῆς σύρραξης. Θά χαράξω, μόνο καὶ θά δημοσιοποιήσω δυὸ ριζοσπαστικές παραμέτρους, ἔμπνευση καὶ χάραξη πορείας τῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ ἀθεϊστικοῦ κινήματος, τῶν «διαφωτιστῶν» καὶ τῶν «ὕλιστῶν» τοῦ δέκατου ὄγδοου καὶ τοῦ δέκατου ἔνατου αἰῶνα, πού τὶς θεωρῶ, πὼς εἶναι, ἀπὸ γεννησιμιοῦ τους,

ἀντιφατικές καί σηματοδοτοῦν τίς ἀφειτηρίες τῶν διαφωνιῶν μας, ἀλλά καί τίς αἰτίες τῆς ὁμολογημένης κοινωνικῆς κακοδαιμονίας μας.

Γνωστό, διακηρυγμένο καί ἀνανεωμένο μέ ἀπανωτές, ἐπίσημες καί διεθνεῖς «Συμφωνίες» καί «Χάρτες», ὅτι ὁ «διαφωτισμός» καί τὰ «ἀδελφά» ἐπαναστατικά κινήματα ἐπαγγέλθηκαν ἀνύψωση τοῦ ἀνθρώπου προσώπου, σέ βαθμίδα πρώτης, μοναδικῆς καί ἀδιαπραγμάτευτης ἀξίας. Ἡ «ἐλευθερία», ἡ «ἰσότητα», ἡ «ἀδελφωσύνη», ἦταν τὰ ἐντυπωσιακά συνθήματα, πού σάλπισαν, πρῶτοι, οἱ ἐμπνευστές καί οἱ μαχητές τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης καί πού τὰ παρέλαβαν οἱ μεταγενέστεροι, ὡς ἐρεθίσματα ἀφυπνιστικά καί ὡς συνθήματα ἐπαναστατικῆς ἐξόρμησης γιά τήν ἀπελευθέρωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τὰ δεσμά(;) τῆς θρησκευτικῆς ὑποτέλειας καί τήν ἀναβάθμιση τῆς προσωπικότητάς του καί τοῦ πολιτισμοῦ του.

Τό σύνθημα ἔτρεξε σ' ὅλα τὰ γήπεδα. Καί μάγεψε τήν οἰκουμένη. Δέν ἔμεινε γωνιά τῆς Εὐρώπης καί περιοχὴ τῶν ἄλλων ἠπείρων, ἀπό αὐτές, πού κοινωνοῦσαν στίς ἀνησυχίες, στά ὄραματα καί στίς ζυμώσεις τῶν Εὐρωπαίων πολιτῶν, πού νά μή μπολιάστηκε μέ τούς προβληματισμούς καί μέ τὰ ἐνθουσιαστικά μηνύματα τῶν «διαφωτιστῶν» καί νά μή συστρατεύτηκε στήν ἀναζήτηση τῆς τιμῆς καί τῆς χαρᾶς τῶν τριῶν προνομίων, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητας καί τῆς ἀδελφωσύνης.

Ωστόσο, κατὰ τήν ἴδια ἱστορικὴ περίοδο, πού ὁ ἄνθρωπος, ὡς ὑπαρξη καί ὡς ἀξία, ἀνακηρυσσόταν αὐτόνομος καί αὐτεξούσιος, λυμένος ἀπό τίς χειροπέδες τῆς ἐξάρτησης ἀπό τήν ὑπερούσια Δύναμη καί δεχόταν τὰ ὑποσχετικά τῆς διακριτικῆς προσοχῆς καί τοῦ ἀπόλυτου σεβασμοῦ τῆς ἀξιοπρέπειάς του, ἓνα ἄλλο ρεῦμα σκέψης καί ἀνέρευσης ἐπιστημονικῆς ὑποψίας ἐρχόταν νά ἀκυρώσει τὰ ἀνοίγματα τοῦ ἀνθρωπιστικοῦ κινήματος, νά μηδενίσει τήν ἀξία του καί νά ἐκβαρβαρίσει τόν πολιτισμό του. Πρόκειται γιά τό ρεῦμα τῆς ἐξελικτικῆς θεωρίας, πού ἐγγράφηκε στό βιβλίον τῶν ἱστορικῶν συμβάντων μέ τό ὄνομα τοῦ ἐμπνευστοῦ καί πρώτου χαρακτοῦ τῆς, τοῦ «Δαρβίνου». Σύμφωνα μέ τήν ὑπόθεση αὐτή, ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι προνομιακὴ ὑπαρξη, τέλειο δημιούργημα «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωση τοῦ Θεοῦ». Εἶναι, ἀπλά καί μόνο, ἓνα ἐξελιγμένο ζῶο. Ἕνας «κατιών» ἀπόγονος τοῦ πιθήκου. Ἕνα «κιτῆνος», πού πέρασε ἀπό σταδιακές μεταμορφώσεις καί μεταλλαγές καί προσαρμόστηκε, σταδιακά, στίς καινούργιες συνθήκες τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντός του.

Οἰσχυρισμός αὐτός ἔγινε φλόμπουρο καί διδαχὴ. Σπρώχτηκε στά σχολεῖα, γιά νά μετουσιωθεῖ σέ γνώση καί σέ γνώμονα ζωῆς τῶν

νέων γενεών. Διοχετεύτηκε και στά-κατά καιρούς-μέσα της λαϊκής έν-
μέρωσης, γιά νά προβληθεῖ ὡς ἡ πεμπουσία τῶν ἀνθρωπολογικῶν ἀνακα-
λύψεων. Ὡστόσο, σέ καμμιά φάση τῆς ἱστορικῆς περιόδου, δέν κα-
τόρθωσε νά σταθεῖ ὡς «ὠριμη», «ἠλεγμένη» καί κατασταλαγμένη ἐπιστημο-
νική γνώση. Διατυπώθηκε ἀπό τό Δαρβῖνο ὡς «ὑπόθεση». Καί κυκλοφο-
ρεῖ, συνεχῶς, σάν «ὑπόθεση». Σάν ἐρευνητικός φάκελλος, πού παραμένει
ἀνοδοκλήρωτος καί ἀνοιχτός στό τραπέζι τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας.

Τό παράξενο καί ἀνεξήγητο εἶναι τοῦτο. Ἐάν καί «ὑποθετική θεωρία»
ὁ Δαρβινισμός, στηρίχτηκε καί ὑποστηρίχτηκε μέ μανία καί πάθος
ἀπό πολλούς ἐκπροσώπους τῆς καί ἀπό τίς μαχητικές φάλαγγες τῶν
πολιτικοοικονομικῶν συστημάτων, πού νόμισαν, πῶς, ἀποκόπτοντας
τήν ὑπαρξη ἀπό τό Δημιουργό τῆς καί Πατέρα τῆς, μποροῦν νά τήν
καθυποτάξουν στή δική τους ἐξουσία.

Εἶναι πασιφανές, ὅτι οἱ «διαφωτιστές» καί οἱ πολύχρωμοι «ἐλευθερω-
τές», τῶν νεότερων χρόνων, μέ τή διπρόσωπη μάσκα τους καί τή διπο-
λική διδαχή τους, ἔσπειραν στόν ἱστορικό ἀγρό σύγχυση καί, τελικά, ἀ-
ποδείχτηκαν ἀφερέγγυοι. Ἐπί τό ἕνα μέρος διασάλπισαν θαυμασμό καί λα-
τρεία στήν ἀνθρώπινη ἀξία. Καί ἀπό τό ἄλλο, ὑποβάθμισαν ἐξουθενω-
τικά τόν ἄνθρωπο, τήν κατακυρωμένη ἀπό αὐτούς «ὑπεραξία», στή στά-
θμη, στήν ποιότητα καί στήν ἀξία τοῦ κτήνους. Ἐξελιγμένου καί ἀναπτυ-
γμένου «ὄντος», ἀλλά, ὁπωσδήποτε, ἀπογόνου καί διαδόχου τοῦ «κτήνους».

Η ὑπεραξία, πού δίνει στόν ἄνθρωπο ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀγία Γραφή
καί ὁλόκληρη ἡ Πατερική Παράδοση, εἶναι, γιά τούς «διαφωτιστές»
ἄγνωστη ἢ ἀναγνωρίζεται-συγκαταβατικά-ὡς ξεπερασμένος στοχασμός,
πού σπρώχνεται στό ἀρχεῖο τῆς περιφρόνησης. Οἱ ἀπανωτές ὑπομνή-
σεις, πῶς ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποιοσδήποτε ἄνθρωπος καί ὁ σοφός καί ὁ
ἄσοφος καί ὁ δυνατός καί ὁ ἀδύνατος καί ὁ εὐγενής καί ὁ ἄσημος,
εἶναι εἰκόνες τοῦ Θεοῦ καί παιδιά τοῦ Θεοῦ, ἀποτελοῦν, γι' αὐτούς,
ἐρεθίσματα, πού δέν τούς συνεγείρουν καί δέν τούς προβληματίζουν.
Γιά τούς προοδευτικούς «διαφωτιστές» καί «ἀνθρωπιστές», ὁ ἀπόγονος
τοῦ πιθήκου, ἔφτασε νά ἐμφανίζεται μέ τή φυσιογνωμία καί μέ τίς ἐμ-
πειρίες τοῦ ἐξελιγμένου σημερινοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά οἱ καταβολές του
καί οἱ πρόγονοί του βρίσκονται στά ἄγρια δάση τῆς ἀρχέγονης φύσης.

Ποιό, ἄραγε, εἶναι τό ἱστορικό ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς παράδοξης καί ἀν-
πιφατικῆς σύζευξης; Τῆς παραδοχῆς τοῦ ἀνθρώπου ὡς «ἐξελιγμένου»
ζώου καί τῆς, παράλληλης, ἀνύψωσής του στό βάθρο τῆς ὑπέριστης
ἀξίας; Ἐνας σοβαρός παρατηρητής τῆς τρέχουσας πραγματικότητας δέ
θά δυσκολευτεῖ νά προχωρήσει στή διατύπωση συμπεράσματος. Τό

Κομπασμός για τό τίποτα

Μήνες, τώρα, στην έπικαιρότητα ταξιδεύει τό «ταξίδι ρεκλάμα» του 'Αρχιεπισκόπου Χριστόδουλου στη Ρώμη. "Όχι μέ τόν έμπλουτισμό άγνωστων ή άνεπαρκώς ύπομνηματισμένων λεπτομερειών. Άλλά μέ τή συνεχή άποφόρτιση τής πικρής γεύσης, τής άπαρέσκειας, του σαρκασμοϋ και τής περιφρόνησης άπό όλες τίσ πτέρυγες τής σημερινής, έλληνικής κοινωνίας.

Ό ταξιδευτής Χριστόδουλος, νοσταλγός και «ίξευτής» (κυνηγός μέ ίσόβεργες) των διαφημιστικών, τηλεοπτικών παραθύρων, κατέβαλε σοβαρά κεφάλαια μόχθου και φουσκωμένο budget δαπανών, για να διαφημισέ εύρυγώνια, πανευρωπαϊκή, γιατί όχι και οίκουμενική, έμβέλεια-τό έγγειρημά του και για να στερεώσει, σε βάση πρωταγωνιστική, τό όνειρικό προφίλ του «πρώτου»(!!!) και «πρωτεργά-

.....

ύπαρκτό και όλοφάνερο άποτέλεσμα, είναι ή «έκμετάλλευση». Ή σκληρή, ή άγρια και άνελέπη έκμετάλλευση του άνθρώπου, άπό τούς όμοίους του, πού έχουν καταφέρει να συλήσουν και να ιδιοποιηθούν τούς μηχανισμούς τής πολιτικής και τής οικονομικής ύπερεξουσίας. Άπό τούς «καπιταλιστές» και άπό τούς «σοσιαλιστές». Άπό τούς «συντηρητικούς» και άπό τούς «προοδευτικούς». Άπό τούς «άναπτυγμένους» και άπό τούς «ύποανάπτυκτους». Άπό όλους αυτούς και άπό τούς παράπλευρους προπονητές του κοινωνικού «ντέρμπυ» ό άνθρωπος παζαρεύεται. Ή ύποληψή του και ή ζωή του παίζεται στο παζάρι των συμφερόντων μιας άγριας και άπάνθρωπης όλιγαρχίας. Ή άξία του γίνεται φίρμα παγίδας, πού παγιδεύει τήν άγωνία του και τή λαχιάρα του και τόν αίχμαλωτίζει στη θέληση και στα καπρίτσια των ίσχυρων τής ήμέρας.

Αύτή είναι ή εικόνα, πού προκύπτει, μετά τή φωτογράφηση και τήν άνάλυση τής σύγχρονης πραγματικότητας. Των ρευμάτων, πού πιέζουν και καταπιέζουν όλους μας. Των ύποσχέσεων, πού προβάλλονται στα παράθυρα τής T.V. και, μονομιάς, άποσύρονται. Των σιλιέτων, πού κρύβονται κάτω άπό τό μανδύα του έκσυγχρονισμού και, ξαφνικά, καρφώνονται στις σάρκες μας και στις ψυχές μας. Σκληρός, αίματοβαμμένος ίσολογισμός. Άλλά, για τούτη τήν ώρα, δέ φαίνεται να νικάει τή νάρκη και να άφυπνίζει τίσ συνειδήσεις.

τη»(!!!) μιᾶς θρησκευτικῆς καί πολιτιστικῆς ἀναγέννησης.

Τά ἀποτελέσματα, ὅμως, τῶν ἀνύστακτων δικῶν του προσπαθειῶν καί τῆς προπαγάνδας τῆς ἐπιλεκτικά ἐνισχυμένης αὐλῆς του, πέρασαν στά ἑλληνικά λαϊκά στρώματα καί στούς, πέραν τῶν ἑλληνικῶν συνόρων, θερμούς ἢ ψυχρούς παρατηρητές, ὡς καταγιγιστική ἀποτυχία. Ὡς ἀδέξια ἀπόπειρα ὑπερνοταρισμένου ἀθλητή, πού ἡ ἀσύμμετρη αὐτοπεποίθησή του τόν παρέσυρε στό χάος τῆς ἀνυποληψίας καί προκάλεσε τήν πάνδημη ἀποδοκιμασία του.

Ἡ εἶδησεογραφία τοῦ πολιτικοῦ Τύπου δέν προσπέρασε, μέ «διατεταγμένη» σιωπή, τήν ἐπίσκεψη τοῦ Χριστόδουλου στό Βατικανό. Ἐρριξε φῶς στά περιστατικά. Ἰστορήσε, μέ ἀρκετές λεπτομέρειες, τήν ἀρχιεπισκοπική ὑποτέλεια. Ἀπέφυγε, ὅμως, σοφά καί διακριτικά, νά κοσμήσει τό μέτωπό του μέ λουλουδένιο στεφάνι. Οἱ 45 δημοσιογράφοι καί κάμεραμεν, πού τόν συνόδεψαν στή Ρώμη, ὡς μέλη τῆς συνοδείας του καί ὡς φιλοξενούμενοί του, δέν ὑπέκυψαν στήν πρόκληση, νά παραβιάσουν τούς κανόνες τῆς δημοσιογραφικῆς δεοντολογίας καί νά ὠραιοποιήσουν, μέ ὑπερφωτισμό ἀσήμαντων λεπτομερειῶν καί μέ προσθήκες πλαστῶν ἐγκωμίων, τήν ἐκδίπλωση καί τά ἀποτελέσματα τοῦ ταξιδιοῦ. Φωτογράφησαν στεγνά καί ψυχρά τίς κινήσεις. Καί δέ συμπλήρωσαν τά κενά μέ μυθικά ἐπινοήματα.

Ὁ θρησκευτικός Τύπος, ἰδιαίτερα προσεκτικός στήν παρακολούθηση τῶν «μετρημένων» ἢ τῶν «ἐκκοσμικευμένων» ἀνοιγμάτων τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στάθηκε, με-

λαγχολικός παρατηρητής καί λειτούργησε ὡς σκληρός ἐπικριτής τῶν ἀρχιεπισκοπικῶν κινήσεων, ἀπό τή στιγμή τῆς πρώτης, δειλῆς, ἀναγγελίας τῆς πρόθεσῆς του νά ἐπισκεφθεῖ τή Ρώμη, ἴσαμε τήν ἐπεισοδιακή ὀλοκλήρωση τοῦ ὄνειρου του. Ὑπογράμμισε, μέ ἔμφαση καί μέ ἑναγώνιο λόγο διαμαρτυρίας, τήν πραξικοπηματική καί ἀπαράδεκτα περιφρονητική, ἀποσιώπηση τῆς ἀπόφασης τοῦ μείζονος Συνοδικοῦ Σώματος, τῆς Ὀλομέλειας τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, πού ἀπαγόρευε στόν Ἀρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο, «ἄχρι καιροῦ», νά ἐπισκεφθεῖ τόν Πάπα. Διευκρίνισε καί ἀνέλυσε τίς δυσχέρειες, πού ἔχουν προκύψει κατά τήν πολυχρόνια διεξαγωγή τῶν θεολογικῶν διαλόγων καί ἔχουν ἀνακόψει τήν πορεία πρὸς τή συνεννόηση καί τήν ἀδελφική προσέγγιση. Σημείωσε, μέ ἀνήσυχη προβληματική, τήν ἔλλειψη συγκεκριμένου θεματολογίου, πού θά δικαιολογοῦσε τήν ἐπίσκεψη τοῦ Χριστόδουλου στό Βατικανό καί τίς συνομιλίες του μέ τόν Πάπα Βενέδικτο τόν ΙΣΤ΄. Καί ἐπίσημανε τούς πολλαπλούς κινδύνους «συγκρητιστικῆς», δηλαδή ἀθεολόγητης καί ἀκυβέρνητης παραδοχῆς καί μείξης στοιχείων, πού παρεμβλήθηκαν, σκόπιμα, κατά τή διαδρομή τῆς δεύτερης χιλιετίας καί πού ἔγιναν οἱ αἰτίες ἀποστασιοποίησης καί διακοπῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας.

Ἄλλά, πέρα ἀπό τούς ὑπεύθυνους συντελεστές τῆς μαζικῆς ἐνημέρωσης καί τούς ἐξειδικευμένους ἀναλυτές τῶν σύγχρονων θεολογικῶν προβληματισμῶν, καί ὁ ἀνημέρωτος Ἕλληνας πολίτης, πού περιορίζει τίς συζητήσεις του καί τήν κριτική του στό στενό πλαίσιο, πού τοῦ χαράσσει ἡ κατεστημένη

ένημερωτική μηχανή, δέν πίστεψε ποτέ, πώς μιά επίσκεψη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστόδουλου στήν ἔδρα τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ θά ἀνοίγε ὀρίζοντες ἀναβάθμισης καί ἐπέκτασης τῆς ἐπιρροῆς τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας στήν ἐνωμένη Εὐρώπη καί ζωογόνησης τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν Εὐρωπαίων ἐταίρων, γιά ἀξιοποίηση τῆς μακραίωνης ἑλληνοχριστιανικῆς Παράδοσης. Ὁ μέσος Ἕλληνας-πιστός ἤ ἀδιάφορος-διέκρινε, πώς ἡ σπουδή τοῦ Ἐπισκόπου τῶν Ἀθηνῶν νά ἐπεκτείνει τήν παρουσία του καί τίς, φτηνές καί ἀδέξιες, παρεμβάσεις του στά εὐρωπαϊκά κέντρα ἀποφάσεων δέν ἦταν γέννημα ὠριμότητας καί δεῖγμα χαρισματικῶν ἱκανοτήτων, ἀλλά κούφη παρόρμηση προβολῆς καί πρόκλησης ἐγωστρεφοῦς ντόρου. Καί, μέ κατασταλαγμένες αὐτές τίς ἐντυπώσεις, κρατήθηκε σέ ἀπόσταση. Ἔμεινε καί μένει ἀδιάφορος μπροστά στήν ὀποιαδήποτε προσπάθεια ἀνάδειξης τοῦ ταξιδιοῦ τοῦ Χριστόδουλου στό Βατικανό καί ἐγκωμιαστικῆς ἐπεξεργασίας τῶν ἀποτελεσμάτων της.

Σέ προηγούμενο δημοσίευσμά μας, εἶχαμε παρουσιάσει καί εἶχαμε ἀναλύσει τό θρασύ τόλμημα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστόδουλου νά πληξεί τό πίο εὐαίσθητο ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τό Συνοδικό Της θεσμό. Ἐνα τόλμημα, πού ἔφερε τά «ἄνωκάτω». Κατέλυσε τήν Ἀγιοπνευματική Συνοδικότητα καί μετέτρεψε τή διοίκηση τῆς Ἀγιώτατης Ἐκκλησίας μας σέ αὐθαίρετη διαχείριση τσιφλικιοῦ.

Μέ τοῦτο τό δημοσίευμα, θά κοσκινίσουμε τούς ὑποτιθέμενους στόχους καί τίς ὑποτιθέμενες προβλέψεις αὐ-

τοῦ τοῦ αὐθαίρετου ταξιδιοῦ καί τούς καρπούς, πού φορτώθηκαν στό ἀεροπλάνο, κατά τήν ἐπιστροφή τῆς ἑλληνικῆς ὁμάδας.

Στήν προσπάθειά μας νά ἀναζητήσουμε καί νά προσδιορίσουμε τά κίνητρα, πού ὀδήγησαν στήν, καθαρά κοσμική, τελετουργία αὐτῆς τῆς ἐπίσκεψης, συναντᾶμε μπροστά μας, κραυγαλέα καί ἀποκρουστική, μιά ἀπάτη. Ὁ Χριστόδουλος ἀνακοίνωσε, μέ ὄλους τούς τηλεβόες τῶν μέσων ἐνημέρωσης, ὅτι πορεύεται στή Ρώμη, γιά νά ἀνταποδώσει τήν ἐπίσκεψη τοῦ Πάπα Ἰωάννη-Παύλου τοῦ Β' στήν Ἀθήνα, στίς 4 Μαΐου τοῦ 2001. Ὅλοι, ὅμως, ἐνθυμοῦνται, ὅτι κατά τήν ἐποχή ἐκείνη-πρίν καί μετά τήν παπική ἐπίσκεψη-ὁ Χριστόδουλος διαρρήγνυε τά ἱμάτιά του, διακηρύσσοντας, ὅτι ὁ Πάπας ἔρχεται στήν ἑλληνική πρωτεύουσα, καλεσμένος, ὄχι ἀπό τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἀλλά ἀπό τόν πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας. Ἄν αὐτό, πού ὑποστήριζε τότε, ἦταν ἀληθινό, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δέν εἶχε καμμία ὑποχρέωση, οὔτε κἂν τό δικαίωμα, νά ὑποκλέψει τήν τιμή τῆς παπικῆς ἐπίσκεψης καί νά θεωρήσει, πώς εἶναι ὑποχρεωμένη νά τήν ἀνταποδώσει.

Γιατί τότε ὁ Χριστόδουλος ἰσχυριζόταν, μέ πυκνές ἀνακοινώσεις, ὅτι δέν κάλεσε τόν Πάπα στήν Ἀθήνα καί, μετά τήν παρέλευση τῆς πενταετίας, ἀναίρεσε τόν ἑαυτό του καί διατύπωσε, μεγαλοπρεπῶς, τή θεωρία, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑποχρεοῦται νά ξεπεράσει τούς ποικίλους ἐνδοιασμούς καί νά σπεύσει νά ἐκπληρώσει τό χρέος τῆς ἀντεπίσκεψης; Τό ἐρώτημα αὐτό θά μείνει, ὡς αἶνιγμα, στήν ἱστορία. Οἱ αὐριανοί μελετητές τῶν συμπεριφο-

ρῶν καὶ τῶν τεχνασμάτων τοῦ σημερινοῦ Ἀρχιεπισκόπου, θὰ συμμαζέψουν τὰ σκόρπια στοιχεῖα τῆς προσωπικότητάς του, θὰ ἀποτιμήσουν τὴν ἐπισκοπικὴ του «εὐαίσθησι» (!!!) ἔναντι τοῦ χρέους τῆς εἰλικρίνειας καὶ θὰ σκιαγραφήσουν τὴν πραγματικὴ εἰκόνα τῆς προσωπικότητάς του.

Γιὰ ὅλους ἐμᾶς, πού ζοῦμε τίς σύγχρονες ἐξελίξεις, ἡ μεταστροφή αὐτὴ σηματοδοτεῖ δολιχοδρομία στὶς ἀτραπούς τοῦ ψεύδους. Ὁ Χριστόδουλος, τότε, προσπαθοῦσε νὰ διολισθησεὶ καὶ νὰ διαφύγει ἀπὸ τὴν κατακραυγὴ καὶ τὴν ἐπίρριψη εὐθυνῶν, πού ἦταν τὸ κυρίαρχο κλίμα. Τώρα, ὑποχρεωμένος νὰ δώσει λόγο γιὰ τὴ σπουδὴ του νὰ ὑπερκεράσει τὸν Πατριάρχη Βαρθολομαῖο στοὺς ἐπικοινωνιακοὺς ἐναγκαλισμούς του μέ τὸν Πάπα τῆς Ρώμης, ἄλλαξε ρότα καὶ ὑποστήριξε τὸ διαμετρικὰ ἀντίθετο. Ὅτι πηγαίνει στὸ Βατικανό, γιὰ νὰ ἀνταποδώσει τὴν παπικὴ ἐπίσκεψη τοῦ 2001.

Ἐχοντας μπροστὰ μας αὐτὸ τὸ κακόγουστο ἐκτύπωμα τῆς διπλοπροσωπίας, θὰ περιοριστοῦμε στὴ διατύπωση ἑνὸς καὶ μόνο σχολίου. Θὰ τὸ καταθέσουμε στὴν κριτικὴ συνείδηση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, πιστεύοντας, ὅτι καὶ μόνο αὐτό, εἶναι ἄρκετό γιὰ νὰ δρομολογήσει τὴ διαμόρφωση ἔντιμης καὶ διάφανης ἱστορικῆς μνήμης.

Ὁ Χριστόδουλος καὶ τὸ 2001 καὶ τὸ 2006, εἶπε ψέματα στοὺς συνοδικοὺς συνεπισκόπους του καὶ σ' ὀλόκληρο τὸ πλήρωμα τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ αὐτὸ εἶναι βαρύτερο παράπτωμα. Δέν εἶναι ἐπιτρεπτό στὸν Ἐπίσκοπο τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἐπιστρατεύει τὸ ψέμα, γιὰ νὰ οἰκοδομήσει τὴ διαλεκτικὴ τῶν προοπτικῶν του ἢ τὴν ἀπολογία

του γιὰ τὰ σφάλματά του. Τὸ ψέμα, καθὼς ἀποθηκεύεται στὶς μνήμες τῶν ἀκροατῶν του καὶ σέ δεδομένη στιγμή ἀναδύεται, κάνει τὸ χρήστη Ἐπίσκοπο ἀναληθῆ, ἀνέντιμο καὶ ἀφερέγγυο. Τὸ ποίμνιό του τὸν ἀπορρίπτει. Καὶ ἡ ὀποιαδήποτε προσπάθειά του, γιὰ ἀνασκευὴ τῶν ψευδῶν του ἀνακοινώσεων, καταντᾶει μάταιη ἢ καὶ περισσότερο βλαπτικὴ.

Μέ αὐτὸ τὸ δεδομένο στό χέρι, ζοφερό καὶ θλιβερό, σὰς καλῶ νὰ προσπεράσουμε τίς διαφορὲς φάσεις προετοιμασίας καὶ τοὺς διαφοροὺς σταθμούς τοῦ δόλιου σχεδιασμοῦ αὐτοῦ τοῦ αἰνιγματικοῦ ταξιδιοῦ, γιὰ νὰ μετρήσουμε τὰ ἀποτελέσματα, τὰ θετικὰ ἢ τὰ ἀρνητικὰ, πού ἄφησε πίσω τῆς ἡ ἐπικοινωνία καὶ ἡ συνομιλία τοῦ Χριστόδουλου μέ τὸν ἐπίσημο ἔνοικο τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Βατικανοῦ.

Γιὰ τὴ σύνταξη καὶ τὴ δημοσιοποίηση αὐτῆς τῆς ἀποτίμησης θὰ ἀποφύγω τὴν ἐπίκληση καὶ τὴν ἀναμάσηση κειμένων, πού ἐκπορεύτηκαν ἀπὸ θεολογικοὺς ἢ ἐκκλησιαστικοὺς κύκλους, φανερά καὶ σταθερά ἀντικείμενους στὸ Χριστόδουλο. Καὶ θὰ τὸ κάνω αὐτό, ὄχι γιατί πιστεύω, πὼς οἱ ἀντιρρητικὲς μελέτες καὶ τὰ ποικίλα κριτικὰ σημειώματα, πού κυκλοφόρησαν ἴσαμε σήμερα, ὑστεροῦν σέ αὐθεντικὴ στάθμιση καὶ κρίση τοῦ Χριστοδουλικοῦ ἐγχειρήματος, ἀλλὰ γιατί, ὅλα αὐτά, κυκλοφοροῦν εὐρύτατα, βρῖσκονται στὴ διάθεση τῶν ἀνθρώπων, πού ἐνδιαφέρονται νὰ σχηματίσουν ἄποψη καὶ δέν προκύπτει ἀνάγκη ἀναπαραγωγῆς τους.

Θὰ ἐπιχειρήσω τὴν «ἄκρω δακτύλω» ἀποτίμηση, διερευνώντας καὶ κατα-

στρώνοντας μπροστά στους άναγνώστες μου κάποιες επίσημες ανακοινώσεις ή κάποια κενά σιωπής των θεσμοθετημένων εκκλησιαστικών δημοσιογραφικών οργάνων. Και, σε δεύτερο πλάνο, κάποια θαυμαστικά παραληρήματα παραγόντων της αρχιεπισκοπικής αούλης, πού στόχευσαν στην ανάδειξη του γεγονότος.

Ός πρώτη πρόσβαση στο κλίμα υπερεκτίμησης της αρχιεπισκοπικής επίσκεψης, πού σκηνοθετήθηκε και δημοσιοποιήθηκε από τὰ στημένα έργαστήρια της φτηνής κολακείας, μεταφέρω κάποια απόσπασματα από τὸ «ἄρθρον τῆς συντάξεως» τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» τοῦ Νοεμβρίου 2006.

«Κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ. τοῦ περασμένου Νοεμβρίου, (ὁ χαρακτηρισμός τῆς ἀπόφασης ὡς ὁμόφωνης εἶναι πλαστογραφία) ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Χριστόδουλος, Πρόεδρος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ἡ Ἱεραρχία ἀπαγόρευσε νὰ πάει στὴ Ρώμη καὶ ἐκεῖνος ποδοπάτησε τὴν ἀπόφασή Της), θὰ ἐπισκεφθεῖ ἐπίσημως τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία στὴ Ρώμη καὶ θὰ συναντηθεῖ μὲ τὸν Πάπα Βενέδικτο ΙΣΤ΄ στίς 14 Δεκεμβρίου ἔ. ἔ....

Ἴσως σὲ πολλοὺς Χριστιανούς, πιστὰ μέλη τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, νὰ δημιουργεῖται τὸ ἐρώτημα τῆς αἰτίας ἢ τοῦ πιθανοῦ ὀφέλους πού θὰ ἔχει αὐτὴ ἢ ἐπίσκεψη, ἢ ἀκόμα καὶ τῆς ἀναγκαιότητός της. Σίγουρα, τόσο ἡ ἱστορία, ὅσο καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανοσύνη στὸ σύνολό της, θὰ ἀποτιμήσει τὴν ἐνέργεια αὐτὴ, διότι ὅπως πολὺ σοφὰ ἔχει πολλές φορές ἀναφέρει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, κενὰ καὶ διαφορῆς

χιλίων χρόνων δὲν καλύπτονται οὔτε ξεχνιοῦνται εὐκολα...

Ἐπισκεπτόμενος μὲ κάθε ἐπισημότητα καὶ πλήρη συναίσθηση τῶν ἀνωτέρω ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος θὰ ἐστιάσει τὴν προσοχή του σὲ πέντε βασικὰ σημεῖα.

Πρῶτον στὴν συνάντηση πού θὰ ἔχει μὲ τὸν Πάπα Βενέδικτο ΙΣΤ΄ ὅπου καὶ θὰ συζητήσῃ μαζί του γιὰ τὰ σύγχρονα κοινωνικὰ προβλήματα μέσα ἀπὸ τὸ πρῶτο τῆς οἰκουμενικότητας τοῦ μηνύματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν ἀπὸ κοινοῦ δήλωση γιὰ τὴν φωνὴ τῶν Χριστιανῶν σὲ ὅλα τὰ προαναφερθέντα θέματα.

Δεύτερον στὴν παραλαβὴ τμήματος τῆς Ἀλύσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴν ὁμώνυμη Βασιλικὴ "ἔξω τῶν τειχῶν", χειρονομία πού θὰ ἐκτιμηθεῖ βαθύτατα ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, διότι τὸ πολύτιμο αὐτὸ ἀπόκτημα συνδέεται μὲ τὸν ἰδρυτὴ Της καὶ θὰ ἀποδείξει τὴν καλὴ διάθεση τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἐμᾶς.

Τρίτον στὴν ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου στίς Χριστιανικὲς κατακόμβες, στοὺς τάφους τῶν πρώτων καὶ κοινῶν μαρτύρων τῆς πίστεώς μας...

Τέταρτον στὴν ἐπίσκεψη τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Κλήμεντος. Μέσα σ' αὐτὴν φυλάσσεται ὁ τάφος ἑνὸς ἐκ τῶν δύο Ἑλλήνων ἀυταδέλφων καὶ ἰσαποστόλων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου...

Πέμπτον στὴν ἀναγόρευση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου σὲ ἐπίτιμο διδάκτορα Ἀστικοῦ Δικαίου ἀπὸ τὸ Ποντιφικίον Πανεπιστήμιον Λατερανοῦ...

Περαινόντες ὀδηγούμεθα στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐπίσκεψη αὐτὴ τοῦ Μα-

καριωτάτου Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σκοπὸ ἔχει τὴν μαρτυρία καὶ τὴν ὑπογράμμιση τοῦ προφητικοῦ λόγου πού πρέπει νά ἔχει πλέον ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ στή συμμετοχὴ τῆς τόσο σέ Εὐρωπαϊκὸ ὅσο καὶ Παγκόσμιο ἐπίπεδο διατρανώ- νοντας τὴν ἀγάπη καὶ τὴν οἰκουμενι- κότητα τοῦ Ἐλληνορθοδόξου πνεύμα- τος».

Ἄπό τό ἐπίσημο αὐτό ἀγγελτήριο προκύπτει-χωρίς νά ὑπάρχει περι- θώριο ἀμφισβήτησης-ὅτι ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Χριστόδουλου στή Ρώμη ἦταν, ἀπό τὴ στιγμή τοῦ σχεδιασμοῦ τῆς, ἀπογοη- τευτικά ὑποβαθμισμένη.

Τό μέγιστο κομμάτι τοῦ χρόνου τῆς τριήμερης παραμονῆς τοῦ Ἀρχιεπισκό- που στή Ρώμη καταναλώθηκε σέ του- ριστική περιήγηση σέ ναούς καὶ ἄλλα ἀξιόλογα μνημειακά κατάλοιπα. Ἡ ἐπί- σκεψη καὶ τό προσκύνημα στοὺς τό- πους αὐτοὺς μπορεῖ νά ἀποτελέσει κέν- τρισμα τῆς ἱστορικῆς μνήμης καὶ νά προκαλέσει τό ρίγος καὶ τό δάκρυ τῆς συγκίνησης, ἀλλά δέ σηματοδοτεῖ πρό- οδο στό διάλογο τῆς Ὁρθοδοξίας μέ τό Δυτικό Χριστιανισμό καὶ δέν προάγει, οὔτε γιά ἓνα πόντο, τὴν κατανόηση καὶ τὴν ὑπέρβαση τῶν ἐμποδίων, πού ὀρ- θωσε ἀνάμεσα στήν Ἀνατολή καὶ στή Δύση, ἡ περιπέτεια τοῦ Σχίσματος. Τέ- τοιες περιηγήσεις κάνουν ὅλοι οἱ ἐπι- σκέπτες τῆς αἰώνιας πόλης καί, ὅπως- δὴποτε, θά τίς ἔχει κάνει, πολλακίς καὶ ὁ Χριστόδουλος, πού εἶναι λάτρης τῶν ταξιδιῶν, τῆς χλιδῆς καὶ τῆς «μεγάλης ζωῆς».

Ἄπό τούς πέντε στόχους, πού ἐμφά- νισε ὁ Χριστόδουλος, γιά νά ἀξιολογή-

σει καὶ νά δικαιολογήσει τό ταξίδι του, μόνο ὁ πρῶτος παρουσιάζει κάποιο ἐνδιαφέρον. Πρόκειται γιά τίς συζητή- σεις, πού θά εἶχε μέ τόν Ποντίφηκα τῆς Ρώμης. Ὅταν ὑπεύθυνα πρόσω- πα κάθονται στό τραπέζι, γιά νά συζη- τήσουν, ὕστερα ἀπό διακοπὴ ἐπικοι- νωνίας καὶ διαλόγου, πού κράτησε ὀλόκληρη χιλιετία, τό ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ἀνησυχία συνεχίζονται μέ τὰ μάζες καὶ καθλώνουν τὰ μέσα τῆς μα- ζικῆς ἐνημέρωσης στόν τόπο καὶ στά πρόσωπα τῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ διαλόγου.

Ποιό, λοιπόν, ἦταν τό θεματολόγιο; Σύμφωνα μέ τὴν ἐπίσημη ἀναγγελία τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», ὁ Χριστό- δουλος ἐπρόκειτο νά συζητήσει μέ τόν Πάπα «τά σύγχρονα κοινωνικά προ- βλήματα μέσα ἀπό τό πρῖσμα τῆς οἰ- κουμενικότητας τοῦ μηνύματος τῆς Ἐκ- κλησίας». Ὅχι ἓνα ἢ δυό ἀπό τὰ φλέ- γοντα προβλήματα, πού δημιουργοῦν καθημερινά οἱ ἀδιάκοπες ἀνακατα- τάξεις τῆς ἐποχῆς μας καὶ οἱ καυτές ἀ- ναμετρήσεις τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν οἰ- κονομικῶν κολοσσῶν, ἀλλά ὅλο τό φά- σμα τῶν προβλημάτων. Καί, μάλιστα, κάτω ἀπό τό πρῖσμα τοῦ μηνύματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ κοινός νοῦς, μόλις ἐνημερωθεῖ, ὅτι αὐτὴ ἦταν ἡ λίστα τῶν προβλημά- των, πού θά ἄνοιγε πάνω στό Παπικό τραπέζι, ὅπωςδὴποτε, θά θέσει τό ἐ- ρώτημα: Πόσες μέρες κράτησε ὁ διά- λογος καὶ ἡ ἀναζήτηση συμφωνημένου προγράμματος δράσης; Ὅταν σοβα- роὶ ἄνθρωποι, φορτισμένοι μέ πνευ- ματικὴ εὐθύνη, ἐστιάζουν τὴν προσοχή τους καὶ τόν ἡγετικό-συμβουλευτικό ἢ ὀριστικά καθοριστικό-ρόλο τους στό ἀγκαθωτὸ πλέγμα τῶν σημερινῶν κοι-

νωνικών προβλημάτων, ή μελέτη και ο διάλογος δέ στριμώχνεται σε στενά χρονικά πλαίσια. Έξασφαλίζεται ή άνεση και ή εύχέρεια μακρῶς έπεξεργασίας τῶν προτάσεων. Για νά άποφευχθοῦν νέα λάθη και πρόσθετες σχισματικές τάσεις. Και νά προκύψει θετικό άποτέλεσμα.

Στή συγκεκριμένη περίπτωση (άκοῦστε και βγάλτε συμπεράσματα), τά πολλά και καυτά σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα, τά συζήτησε ο κ. Χριστόδουλος με τόν Πάπα και τά έπεξεργάστηκε στο χρονικό περιθώριο τῆς μισῆς ὥρας. Γιατί, σύμφωνα με τό πρωτόκολλο τῆς έπίσκεψης, ή συνομιλία τους δέν έπιτρεπόταν νά παραβιάσει τό ὀροθέσιο τῆς μισῆς ὥρας.

Και μόνο αυτό τό γεγονός άρκει για τήν έκτίμηση τῆς άρχιεπισκοπικῆς έπίσκεψης. Άπό τήν πλευρά τοῦ Βατικανοῦ, δέν παραχωρήθηκε χρονικό περιθώριο, για έκτεταμένη συζήτηση. Ο Πάπας δέ χάρισε στόν Χριστόδουλο τήν εύκαιρία νά παρακαθήσει, ὡς ίσοτιμος συνομιλητής, σε τράπεζα διαλόγου και διαπραγματεύσεων. Τόν δέχτηκε, μόνο για 30', σε καθαρά έθιμοτυπική έπίσκεψη γνωριμίας. Και τόν ξαπόστειλε νά γυροφέρνει στους άρχαιολογικούς τόπους και στα προσκυνήματα τῆς αΐωνιας πόλης, ἴσαμε νά συμπληρωθεῖ τό τριήμερο τοῦ ταξιδιοῦ του.

Ύπάρχει και μιά ἄλλη λεπτομέρεια, πού συνηγορεῖ στο συμπέρασμα, ὅτι ή έπίσκεψη και ή συνομιλία δέν ἦταν μονταρισμένες στην άρχή τῆς ίσοτιμίας και στην προοπτική έξεύρευσης δρόμου κοινῆς πορείας. Πρόκειται για τήν άπόλυτη μυστικότητα και τήν ἄκρα σιωπή, πού κάλυψε τόν ήμίωρο διάλογο τῶν δύο άνδρῶν.

Λίγες μέρες πρίν, ὅταν, στην Κωνσταντινούπολη, ο Πάπας κουβέντισε με τόν Πατριάρχη Βαρθολομαῖο, παρόντες στο διάλογο ἦταν και τέσσερις άξιωματοῦχοι. Δύο Άρχιερεῖς τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου και δυό Καρδινάλιοι, μέλη τῆς Παπικῆς Συνοδείας. Στο Βατικανό, κανένα από τά μέλη τῆς ελληνικῆς συνοδείας, αλλά και κανένας από τούς συνεργάτες τοῦ Πάπα δέν κλήθηκαν νά παραστοῦν κατά τήν ανταλλαγή τῶν απόψεων σε ἕνα τόσο σοβαρό θέμα, ὅπως εἶναι ή αντιμετώπιση τῶν ποικίλων συγχρόνων κοινωνικῶν προβλημάτων.

Στήν έκτίμηση αυτή, ο Χριστόδουλος θά άντιτάξει τό γεγονός, ὅτι, κατά τό ήμίωρο τῆς συνάντησης και τῆς συνομιλίας, Πάπας και Χριστόδουλος υπέγραψαν ἕνα κοινό ανακοινωθέν, πού προσδιορίζει τούς κοινούς στόχους και τίς κοινές εϋθύνες, κατά τήν αντιμετώπιση τῆς συντελούμενης αναδόμησης τοῦ εϋρωπαϊκοῦ χώρου και τῶν έμπλοκῶν, πού πυκνώνουν στή σκοτεινή, παγκόσμια σκηνή.

Ή άπόκριση στην αϊσιόδοξη διαφήμιση τοῦ Χριστόδουλου, εἶναι άπλή. Τό ανακοινωθέν αυτό δέν γράφτηκε μετά τήν ὀλοκλήρωση(;) τῆς ήμίωρης συζήτησης. Ήταν διακήρυξη προκάτ. Διατυπώθηκε και διακοσμήθηκε με φανταχτερά, βυζαντινά διακοσμητικά στοιχεία (προφανῶς στην άρχιεπισκοπική αϋλή τῶν Ἀθηνῶν), προτοῦ ή ὀμάδα ξεκινήσει για τή Ρώμη. Έπομένως, ὀποιοδήποτε και ἄν εἶναι τό περιεχόμενό της, δέν άποτελεῖ σύνοψη τῶν συμπερασμάτων και τῶν ὀργανωτικῶν σχεδίων τῆς ήμίωρης συνάντησης.

Πέρα, όμως, από τό γεγονός, ότι ή κοινή ανακοίνωση εΐναι προκάτ και δέν ξεχει καμμιά σχέση μέ τόν ολιγόλεπτο διάλογο τών δυό άνδρών, ή άπλή άνάγνωσή της πείθει, πώς γράφτηκε και ύπογράφηκε, μόνο και μόνο, για νά λειτουργήσει ως έπικοινωνιακή φωτοβολίδα. Για νά δοθεΐ ή έντύπωση ότι στη Ρώμη, μέ τήν παρουσία του Χριστόδουλου και τής ομάδας του, άνοιξε νέο κεφάλαιο στη βίβλο του διαλόγου και τής προσέγγισης. Μηνύματα αλήθειας και γνησιότητας δέν ύπάρχουν στο πολυδιαφημισμένο κείμενο. Θεολογικές έπεξεργασίες τών σύγχρονων προβληματισμών δέ σημειώνονται οΰτε στα περιθώρια. Τά μόνα, πού συναντάει κανείς, εΐναι χαλαρές συμφωνίες για κοινή αντιμετώπιση τών ίδιων προβλημάτων, πού έπεξεργάζονται οι διεθνείς, πολιτικοί και οικονομικοί, οργανισμοί και φωτοβολίδες δΐθην «κοινών δεσμεύσεων».

Οι δυό, Πάπας και Χριστόδουλος, συμφώνησαν και διακήρυξαν:

«Βιοΰμεν έντονώτερον τήν κοινήν άποστολήν ήμών διά τήν αύθεντικήν συνέχισιν τής άποστολικής μαρτυρίας τής πίστεως προς τούς έγγύς και τούς μακράν...».

«Διακηρύσσομεν έν μιᾷ φωνῇ τήν έπιτακτικήν ανάγκην έμμονης εΐς τήν όδόν του έποικοδομητικού θεολογικού διαλόγου...».

«Όλως ιδιαιτέρως άνανεοΰμεν έν πάση έπισημότητι τήν κοινήν ήμών έπιθυμίαν όπως άναγγείλωμεν εΐς τόν κόσμον τό Εύαγγέλιον του Ίησου Χριστου και κυρίως εΐς τήν νέαν γενεάν...».

«Θεωροΰμεν τās θρησκείας ως έχούσας ιδιαίτερον ρόλον διά τήν διαφύλαξιν τής έπικρατήσεως τής έν τῷ

κόσμῳ εΐρήνης...».

«Ός Χριστιανοί ήγέται προτρέπομεν από κοινου τό σύνολον τών θρησκευτικῶν ήγετῶν όπως συνεχίσωσι και ένδυναμώσωσι τόν Διαθρησκευτικόν Διάλογον και έργασθῶσι διά τήν δημιουργίαν μιᾷς κοινωνίας εΐρήνης και άδελφότητος μεταξύ προσώπων και λαών...».

«Έπιθυμοΰμεν όπως άποτίσωμεν τιμητικόν έπαινον διά τās έντυπωσιακάς προόδους εΐς όλους τούς τομείς του έπιστητου...».

«Έπί πλέον, άξιοΰμεν μείζονα εύαισθησίαν διά τήν άποτελεσματικώτεραν προστασίαν εΐς τās χώρας ήμῶν τόσον εΐς εύρωπαϊκόν, όσον και εΐς παγκόσμιον έπίπεδον, τών άνθρωπίων δικαιωμάτων...».

«Συμμεριζόμεθα τās άξίας τών έπιτευγμάτων τής τεχνολογίας και τής οΐκονομίας τών συγχρόνων λαών και κοινωνιῶν. Όμως καλοΰμεν τās προηγμένας χώρας εΐς μίαν μεγαλυτέραν συνδρομήν προς τά έν άνάπτυξει κράτη...».

«Καλοΰμεν τούς ίθύνοντας και πάντας τούς καλής πίστεως άνθρώπους όπως δεσμευθῶσιν εΐς μίαν λελογισμένην και σεβαστήν διαχείρισιν τής θείας δημιουργίας, μετά του καθήκοντος τής άλληλεγγύης...».

Μαζέψτε όλες αυτές τίς άοριστίες και βγάλετε συμπεράσματα. Στο Βατικανό, μέ τήν ήμίωρη συνάντησή τους, Πάπας και Χριστόδουλος αντιμετώπισαν όλα τά παγκόσμια προβλήματα. Τά πολιτικά, τά οικονομικά και τά κοινωνικά. Μπήκαν μπροστά, σάν παγκόσμιοι ήγέτες και τράβηξαν τούς πάντες σε καινούργιο δρόμο. Για νά εΐμαστε τίμιοι και εΐλικρινείς, όλοι έ-

μεϊς, πού βομβαρδιστήκαμε μέ τίς πομφόλυγες τοῦ Χριστόδουλου, καί γιά νά μή συλληφθοῦμε ὄνειροπολοῦντες, πρέπει νά συμφωνήσουμε στό συμπέρασμα, ὅτι ὁ Χριστόδουλος δέν ἔκανε τίποτα καί δέν πέτυχε τίποτα. Τό ταξίδι στό Βατικανό ἦταν τό ὄνειρο τοῦ Χριστόδουλου. Τό σχεδίασε καί τό πραγματοποίησε, μέ τήν ἐλπίδα, ὅτι θά προβληθεῖ σέ πανευρωπαϊκά καί σέ παγκόσμια τηλεοπτικά γήπεδα. Καί ὅτι τό ὄνομά του θά περάσει στίς λίστες τῶν «μεγάλων». Καί πέτυχε τό «μηδέν». Εἰσέπραξε τήν ἀδιαφορία τοῦ πλήθους, ἐντός καί ἐκτός τῆς ἑλληνικῆς πατρίδας, τήν περιφρόνηση τῶν Εὐρωπαίων συντρόφων μας καί τήν ἀπόλυτη σιωπή τῶν μεγάλων τηλεοπτικῶν καναλιῶν.

Τήν πλήρη ἀποτυχία τῶν σχεδιασμῶν καί τή διάψευση τῶν ὀνείρων τοῦ Χριστόδουλου τήν ἀποδεικνύει καί ἡ μεταβατικάνεια συμπεριφορά του. Αὐτός, πού ἀρέσκεται στίς ταρτούφιες ἐμφανίσεις μπροστά στά μικρόφωνα καί στίς τηλεοπτικές κάμερες, ἀποσύρθηκε στή σκιά τῆς μελαγχολικῆς σιωπῆς. Δέ βγήκε νά ἱστορήσει τίς ἐπιτυχίες του καί νά εἰσπράξει τά κροταλιστά χειροκροτήματα. Δέ βρῆκε τό θάρρος νά ἀναιρέσει τίς κατηγορίες καί τά πικρά σχόλια, πού ἐκτοξεύτηκαν ἐναντίον του καί κοσκίνισαν τήν πράξη τῆς ὑποτέλειάς του στόν ἡγεμονικό θρόνο τῆς Ρώμης. Μαζεύτηκε, κουλουριάστηκε, ἔχασε τό ὕφος τῆς τεχνητῆς αὐτοπεποίθησής του καί ἀποτραβήχτηκε ἀπό τά παράθυρα τῆς θριαμβικῆς προβολῆς.

Ἄν ὁ Χριστόδουλος, γυρίζοντας ἀπό τό Βατικανό, ἔφερνε στίς ἀποσκευές

του καί τόν παραμικρό τίτλο ἀναγνώρισης τῆς ἀξίας του καί ἐπέκτασης τῆς ἐπιρροῆς του, θά προκαλοῦσε ντόρο ἀσυγκράτητο. Θά ἔστηνε μεγαλόπρεπη ἀψίδα θριάμβου. Θά ντοπάριζε τίς λαϊκές μάζες μέ τά λογύδρια τοῦ αὐθαυμασμοῦ του. Καί θά βομβάρδιζε τούς ἀντιπάλους του, πού τόλμησαν νά ὑποτιμήσουν τό ταξίδι του ἢ νά τόν κατακρίνουν γιά προδοσία τοῦ Ὀρθόδοξου φρονήματος, ὡς φονταμενταλιστές καί καθυστερημένους. Τώρα, μένει διπλωμένος στό μαρασμό, στήν ἀδοξία, στή σιωπή.

Τό πόσο ἀδοξος εἶναι ὁ ἀπολογισμός τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ταξιδιοῦ, καταφαίνεται καί ἀπό τό περιεχόμενο καί τήν ποιότητα τῶν θαυμαστικῶν δημοσιευμάτων, πού συνέταξαν καί προώθησαν πρόσωπα φιλικά στό Χριστόδουλο καί ἐξαρτημένα, πέρα γιά πέρα, ἀπό τήν εὐνοιά του.

Ἐνδεικτικά, θά μεταφέρω ἐδῶ μικρό ἀπόσπασμα ἀπό ἕνα τέτοιο «θαυμαστικό» (!!!) κείμενο, πού εἶναι «φιλότιμο πόνημα» παράγοντα γνωστοῦ ἠθους καί γνωστῆς διασύνδεσης μέ τό ἀρχιεπισκοπικό περιβάλλον.

«... Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος ἔδωσε ἕναν σκληρό ἀγῶνα ἀπό τή μιά νά τιθασεύσει τούς ζηλωτές καί τούς ἀκραίους πού ρεζιλεύουν τή χώρα μας μέ τίς ὑπερβολές τους κι ἀπό τήν ἄλλη νά κάνει τήν ἐπίσκεψη, ἐκτός ἀπό ἱστορική καί ἐπωφελεῖ γιά τήν Ἐκκλησία μας-ὄχι ἀπλῶς γιά τήν Ἑλλαδική Ἐκκλησία ἀλλά γιά τήν Ἐκκλησία στό σύνολό της. Ἀλλά καί τό Βατικανό φρόντισε ἀπό τήν πλευρά του ἡ ἐπίσκεψη αὐτή νά μὴν ἐξελιχθεῖ σέ φιάσκο, ἴσως γι' αὐτό καί ἡ ὑποδοχή ἀλλά καί ἡ φιλοξενία πού ἐπιφύλαξαν στόν

Ἄρχιεπίσκοπο ἦταν πέρα ἀπό κάθε προηγούμενο. Καί αὐτό κατεγράφη...

Θυμήθηκα καί πάλι τόν Τρότσκι. Γιατί ξεχάσαμε τά πολλά θετικά πού εἶχε ἢ ἐπίσκεψη Χριστόδουλου στό Βατικανό;

Ὅπως, γιά παράδειγμα, τό ὅτι πρόβαλε πρῶτος ὁ Ἄρχιεπίσκοπος τό ὄραμα μιᾶς Εὐρώπης πού δέν θά εἶναι ἀθεϊστική καί τόν Πάπα νά τό ἀποδέχεται καί νά ἀκολουθεῖ.

Εἶδαμε τόν Ἄρχιεπίσκοπο νά τολμᾷ νά θέτει ἔστω καί μέ ἔμμεσο τρόπο τό θέμα τῆς Κύπρου καί τῶν βαρβαροτήτων πού ἔχει ὑποστεῖ ἢ πολιτισμική κληρονομιά της ἀπό τήν μπότα τοῦ ξένου κατακτητή. Καί τό Βατικανό νά τό ἀποδέχεται καί νά υπερθεματίζει δημοσίως γιά πρώτη φορά. Ποιό; Τό Βατικανό! Πού μέχρι σήμερα ἔχει ἀποψη γιά ὄλα, γιά τό τί συμβαίνει στό Ἰράκ,

στήν Κίνα, στήν Κούβα, στό Καμερούν καί στή Βολιβία, ἐνῶ δέν εἶχε τολμήσει νά πεῖ λέξη γιά τήν Κύπρο!...».

Ὁ δημοσιογράφος τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς εὐνοίας δέν βρίσκει τίποτε ἄλλο, ὡς καρπό τῆς συνάντησης Πάπα-Χριστόδουλου, παρά μόνο αὐτά τά δυό. Ὅτι ὁ Χριστόδουλος ἀφύπνισε τόν Πάπα καί τόν ἔπεισε νά δεχτεῖ τό ὄραμα τῆς Εὐρώπης, πού δέν θά εἶναι ἀθεϊστική(!!!) καί ὅτι τόν ἀνάγκασε νά μιλήσει γιά τήν Κύπρο. Καί τίποτα ἄλλο.

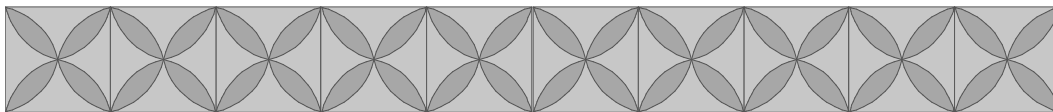
Ταλαίπωρος ὁ Ἄρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος. Παντοῦ σκοντάφτει. Καί πάντοτε εἰσπράττει τήν ἀπόρριψη καί τό χλευασμό. Ἀκόμα καί ἀπό τούς δικούς του.

**Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ**

Παπα-Γιάννη

Μέχρι πόσους γάμους ὑποχρεοῦται νά κάνει κανείς καί πόσα διαζύγια πρέπει νά ἐμφανίσει, ὡς τεκμήρια προσόντων, γιά νά διεκδικήσει τήν ἐπίζηλη θέση καί τόν τιμητικό τίτλο τοῦ μέλους τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς αὐλῆς καί τοῦ συνεργάτη «ἐξ ἀπορρήτων» τοῦ κ. Χριστόδουλου;

**φιλικά
Παπα-Γιώργης**

Κληρός καί λαός στή θεία λατρεία.

ἐκκλησιαστικός χῶρος ἐμφανίζε-
ται σήμερα στόν κοινόν ἄνθρωπο
ὡς πεδίο ἔντονης διπλωματίας,
διαπλοκῆς καί ποικίλων σκανδά-
λων, ὅπου ἡ ἀνοχή καί ἡ ὑπόθαλψη κάθε
ἠθικῆς ἀπαξίας κληρικῶν εἶναι καθεστώς.
Σ' αὐτή τή ζοφερή εἰκόνα, πόσοι μποροῦν
νά διακρίνουν τήν ἀληθινή Ἐκκλησία τοῦ
Χριστοῦ, πού ὡς κοινότητα ἀναπνέει τήν
εὐωδία τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ καί ὄχι τίς
ἀναθυμιάσεις τοῦ ὑποκόσμου τῆς φθορᾶς;
Ἡ λατρεία εἶναι ὅρος sine qua non γιά τή
γνησιότητα τῆς Ἐκκλησίας καί προϋπόθε-
ση γιά τήν ἐπιτέλεση κάθε ἄλλου ἔργου
Τῆς. Καί ὅμως, λίγοι νοιάζονται γιά τήν
γνησιότητα τῆς θείας λατρείας. Οἱ πολλοί
τήν βλέπουν ὡς συμβατική τελετουργία,
ὅπως τῶν κοσμικῶν θεσμῶν. Τό πρόβλη-
μα τῆς θείας λατρείας θέλει ἄμεση ἀντιμε-
τώπιση γιά νά μπορέσει ἡ Ἐκκλησία νά
περάσει τό Μεγάλο Της Μήνυμα στόν
κόσμο.

Λυδία λίθος γιά τήν ἀρτιότητα τῆς Ἐκ-
κλησίας καί τήν αὐθεντική λατρεία Τῆς
εἶναι ἡ ὀλόφυχη μετοχή κλήρου καί λαοῦ
σ αὐτήν. Στήν Ὁρθοδοξία ἡ λατρεία δέν
εἶναι ἀτομική ἔφεση λίγων πιστῶν γιά ἀ-
νάταση, οὔτε προνόμιο κάποιων ἐξουσιο-
δοτημένων «χαρισματόχων», ἀλλά «λει-
τουργία», (λαοῦ-ἔργον), ἐκδήλωση δημό-
σια ὄλου τοῦ λαοῦ. Λαοῦ ἀγίου. Ἡ Καινή

Διαθήκη εἶναι σαφής. Ὅλοι οἱ πιστοί «ὡς
λίθοι ζῶντες» ἀποτελοῦν ἕνα πνευματικό
οἰκοδόμημα, πού ἐδράζεται στό Χριστό,
τήν Ἐκκλησία. Ὅλοι συνιστοῦν ἕνα «ιερά-
τευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι (γιά νά προσφέ-
ρει) πνευματικᾶς θυσίας εὐπροσδέκτους
τῷ Θεῷ διά Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Α' Πέτρ. β'
5-9). Κατά τή βάπτισή μας, ὅλοι ἔχουμε
λάβει «χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν εὐαρέ-
στως τῷ Θεῷ μετά αἰδοῦς καί εὐλαβείας»
(Ἐβρ. ιβ' 22), διότι ὁ Κύριος «ἐποίησεν
ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς (πολιτεία ἱερέων
ἁγία, μέσα στόν κόσμο, ἀλλ' ὄχι ἐκ τοῦ
κόσμου) τῷ Θεῷ καί πατρί αὐτοῦ»
(Ἀποκ., α' 6). Στή θεία λατρεία δέν ἔχουν
θέση ἀπλοί θεατές, ὅπως στό θέατρο, πού
μπορεῖ νά ζεῖ κανεῖς στιγμές αἰσθητικῆς
πληρότητας, χωρίς, ὅμως, βαθύτερες δε-
σμεύσεις. Στή θεία λατρεία ὅλοι, καθένας
κατά τήν προαίρεση καί τόν προσωπικό
του ἀγῶνα, «συνιερουργοῦν».

Ἡ καθολική λατρευτική μετοχή τοῦ
πληρώματος εἶναι καίριο αἵτημα γιά τήν
Ἐκκλησία. Ἐν τούτοις, ἀποτελεῖ συχνά
«πέτρα σκανδάλου», ἀπό τή στιγμή πού
στήν Ἐκκλησία ἄρχισαν νά παρεισφύουν
κοσμικά πρότυπα καί στόχοι. Κατ' ἀρχάς,
κάποιοι ἐπεκτείνουν τήν εἰδική ἐξουσία
καί εὐθύνη, γιά τήν ποίμανση τοῦ λαοῦ,
τήν ὁποία ἔδωσε ὁ Κύριος στούς Ἀποστό-
λους Του, καί κατ' ἐπέκταση γενικά στόν

κλῆρο, τόσο, ὥστε νά ἐκτοπιζέται ὁ λαός ἀπό τήν ἐνεργό συμμετοχή στή θεία λατρεία. Ὁ λαϊκός, ἄν δέν θέλει νά εἶναι ἕνας φιλοπερίεργος θεατής, δέν ἔχει παρά νά βουλευτεῖ σέ μιά προσευχή ἀτομοκεντρική καί σέ παθητική ἀναμονή τῶν θείων δώρων. Σάν νά στέκεται στήν οὐρά μπροστά στό γκισέ καταστήματος παροχής θρησκευτικῶν ἀγαθῶν, μέ τόν κλῆρο νά λειτουργεῖ σάν τό ἀρμόδιο γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν πελατῶν προσωπικό. Νοοτροπία καθαρὰ παπική. Στόν ἀντίποδα βρῖσκεται ἡ προτεσταντίζουσα θεώρηση, ὅπου ἡ βαπτισματική λαϊκή ιερωσύνη ἀχρηστεύει, σάν ὀδοστρωτήρας, τό μυστήριο τῆς χειροτονίας (καί κάθε ἄλλο μυστήριο), ὡς περιττό. Ὁ κληρικός ἐνεργεῖ σά συντονιστής τῆς ζωῆς καί τῆς λατρείας τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁ πρόεδρος γενικῆς συνελεύσεως σωματείου, ἡ ὁ μαέστρος ὀρχήστρας. Καί στίς δύο παραπάνω θεωρήσεις ἡ Ἐκκλησία χάνει τή μυστηριακή Της συγκρότηση. Θρυμματίζεται εἴτε σέ αὐτονομημένες τάξεις πιστῶν, εἴτε σέ σύνολο μυστηριακά ἀσύνδετων ἀτόμων.

Ὁ ὅρος «συλλειτουργία» τοῦ λαοῦ στή θεία λατρεία ἔχει ἀμφισβητηθεῖ ὡς προτεσταντίζουσα ἀπό κάποιους στόν Ὀρθόδοξο χῶρο. Ἡ ἔννοια τοῦ «συλλειτουργοῦ» περιορίζεται μέσα στό ἱερό Βῆμα. Τό αἶτημα γιά ἐνεργό μετοχή τοῦ λαοῦ στή λατρεία ἐνοχοποιεῖται συχνά ὡς ἀμφισβήτηση τοῦ εἰδικοῦ χαρίσματος τῆς χειροτονίας τοῦ κλήρου. Ἔτσι, στό λαό δέν δίνεται ἄλλος ρόλος πέρα ἀπό μιά παθητική εὐσεβή παρουσία στή λατρευτική ζωή. Προβάλλεται δέ συχνά ἡ ὀρθολογική τάση νά ζυγίζεται ἡ ιερωσύνη ὡς μέγεθος μετρήσιμο (μεγαλύτερη στόν κλη-

ρο-μικρότερη στό λαό) ἢ προσδιορισμο ποιοτικά (ἄλλου εἴδους ἢ μία, ἄλλου ἢ ἄλλη). Ἡ ιερωσύνη, ὅμως, στήν Ἐκκλησία εἶναι ἡ ιερωσύνη τοῦ Χριστοῦ, τήν ὁποία ἀποταμίευσε στήν Ἐκκλησία διαποτίζοντάς Την μέχρι τό ἔσχατο ἄκρο Της. Ποσοτικές ἢ ποιοτικές διαβαθμίσεις εἶναι ἀδιανόητες. Μέ βάση αὐτήν τήν «ιερωσύνη», ὅλος ὁ λαός στέκεται λάτρης ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καί δέχεται τίς δωρεές Του.

Πρέπει νά σημειωθεῖ, ὅμως, ὅτι κάτω ἀπό τήν ἴδια λέξη δύο πράγματα διακριτά σημαίνονται: (α) ἡ «ιερωσύνη» ἐν γένει, καί (β) τό «διακόνημα τοῦ ἱερέα». Ἡ διάκριση διακονημάτων εἶναι γνώρισμα τῆς Ἐκκλησίας μας. Δέν κάνουν ὅλοι τό ἴδιο πράγμα, ἀλλά ὁ καθένας ἐργάζεται «ἐφ ᾧ ἐτάχθη». Ἡ Ἐκκλησία παρομοιάζεται μέ τό ἀνθρώπινο σῶμα, στό ὁποῖο συνυπάρχουν τά διάφορα μέλη καί συμμετέχουν στήν κοινή ζωή τοῦ σώματος. Ζωή, χωρίς ποιοτικές ἢ ποσοτικές διαφοροποιήσεις. Ὅλα συνεισφέρουν στήν εὐρωστία τοῦ σώματος. Ὅταν ἕνα ἀλγεῖ, ἀλγεῖ ὅλο τό σῶμα. Ὅταν ἕνα σταματήσει νά λειτουργεῖ, τό σῶμα σακατεύεται ἢ καί πεθαίνει. Ἐν τούτοις, κάθε μέλος λειτουργεῖ μέ τόν δικό του ἰδιαίχοντα καί ἀνεξάρτητο ἀπό τή λειτουργία τοῦ ἄλλου τρόπο. Ἡ ὄραση, π.χ., δέν ἐξαρτᾶται ἀπό τή λειτουργία τοῦ αὐτιοῦ. Ὑπάρχει, βέβαια, σαφές διαβάθμιση στή σπουδαιότητα τῶν μελῶν. Ἄλλη, π.χ. ἡ σπουδαιότητα τῆς καρδιάς καί ἄλλη ἐνός δακτύλου. Μέσα σ' αὐτή τή «φυσιολογία» τοῦ σώματος θά πρέπει νά δοῦμε καί τό «ιερατικό διακόνημα». Ἐνῶ ὅλοι οἱ βαπτισμένοι πιστοί εἶναι μέτοχοι τῆς ιερωσύνης τοῦ Χριστοῦ, μόνο οἱ κλη-

ρικοί έχουν «κληρωθεῖ» (κληθεῖ και χειροτονηθεῖ ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα) νά προσφέρουν «ιερατικό διακόνημα» μέσα στην κοινότητα, τό ὅποιο εἶναι αὐτοτελές και ἀνεξάρτητο ἀπό τή λαϊκή ιερωσύνη. Μετά τό ξεκαθάρισμα αὐτό, στό ἐξῆς θά χρησιμοποιοῦμε τή λέξη «ιερέας» μόνο γιά τόν χειροτονημένο φορέα ιερατικῆς διακονίας.

Ὡς ἀπόρροια τῆς ειδικῆς κλήσεως ὁ ιερέας ἔχει αὐξημένη εὐθύνη γιά τήν παρουσία και τήν ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας μέσα στόν κόσμο. Λέει ὁ προφήτης Μαλαχίας: «Χεῖλη ιερέως φυλάσσεται γινῶσιν, και νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ, διότι ἄγγελος Κυρίου παντοκράτορος ἐστίν» (β' 7). Ὁ ιερέας, δηλαδή, εἶναι τηρητής, φύλακας και διδάσκαλος τῆς πίστεως και τοῦ ἥθους, πού μᾶς ἀποκάλυψε ὁ Θεός, διότι εἶναι ὁ κατ' ἐξοχήν «ἄγγελός» Του, ὁ ἀπεσταλμένος «πρός διακονίαν διά τούς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν» (πρβλ. Ἑβρ. α' 14). Ὅμως, ἡ χάρη τῆς χειροτονίας δέν ἐξαντλεῖται σ' αὐτή τήν αὐξημένη εὐθύνη. Ἄλλωστε, κάθε πιστός ἔχει χρέος νά τηρεῖ, νά φυλάττει και σέ κάποιο βαθμό νά διδάσκει, κυρίως μέ τή ζωή του, τήν ἀλήθεια. Κάποτε δέ ἐνεργεῖ ὡς ἄγγελος Κυρίου και γίνεται ὄργανο σωτηρίας γιά κάποια ψυχή. Ἡ ειδική χάρη τοῦ ιερέα πάει βαθύτερα, σέ κάτι πού ὁ λαϊκός πιστός δέν μπορεῖ νά ἔχει πρόσβαση.

Κάθε ἐκδήλωση ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ὅπου γῆς, ιδίως ἡ λατρεία και ἡ τέλεση τῶν μυστηρίων, δέν εἶναι ἔργο κάποιων ἀνθρώπων. Εἶναι φανέρωση στόν κόσμο και δράση ὅλης τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ πιστός λαϊκός, κατά τήν πνευμα-

τική του εὐρωστία, ὡς μέλος αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, συμ-πράττει, συν-ιερουργεῖ ὡς ἄτομο ὅμως, ἐπροσωπώντας μόνο τόν ἑαυτόν του. Ὁ ιερέας, ἀντίθετα, στέκεται μπροστά στό Θεό και Τοῦ προσφέρει τά εὐχαριστήρια δῶρα τῆς λατρείας, ὄχι ὡς ἄτομο μόνον, ἀλλά και ὡς ὄργανο και γιά λογαριασμό τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Συγχρόνως δέ, στέκεται ἐνώπιον τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὄχι ὡς ἄρχων και ἐξουσιαστής, ἀλλά ὡς ὄργανο τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος δέχεται τή λατρεία και ἀντιπροσφέρει μέσω αὐτοῦ στό λαό τή Χάρη Του.

Δέν θά ἦταν, ἴσως, ἄστοχο ἂν λέγαμε ὅτι τό ιερατικό διακόνημα εἶναι γιά τήν Ἐκκλησία ὅ,τι ἡ λειτουργία τῆς καρδιάς γιά τό ἀνθρώπινο σῶμα. Κεφαλή πάντοτε εἶναι ὁ Χριστός.

Ε. Χ. Οἰκονομάκος

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτήτης - Ἐκδότης

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς και Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Διεύθυνση

19011 Αὐλών Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X